

Előfizetési díj helyben:
 Egész évre . . . 8 frt=16 kor.
 Fél évre . . . 4 frt= 8 kor.
 Negyedévre . . 2 frt= 4 kor.
 Vidékre 1 frttal több.

SZABADSÁG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 I. kör, Damjanich-utca. 118. sz.
 Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.
 „Nyilttér“ sora: 15 kr.

Hirdetési díj: Egész oldal 10 frt. Fél oldal 6 frt. Negyed oldal 5 frt.
 Ezenfelül minden hirdetésnél 30 kr. kinstári illeték fizetendő.

Megjelenik minden szerdán.

Egyes szám ára: 15 kr.

Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr. és a kinstári illeték számíttatik.

Csak bérmentes levelek fogadtatnak el s kéziratok nem adatnak vissza.

A főispán kérdés.

Megirtuk hetekkel ezelőtt, hogy B. B. vármegye s ebből folyólag majdnem biztosan Szabadka és Baja városok főispáni székén is változások történnek.

Akkori értesülésünk egyik része már bekövetkezett, mert ő felsége a király Sándor Bélát, Bács-Bodrogvármegye és Zombor sz. kir. város főispánját ezen állásától saját kérelmére felmentette s neki ez alkalommal sok évi hű és buzgó szolgálatai elismerésül a Szent-István-rend kiskeresztjét díjmentesen adományozta. A Szent-István-rendek adományozása világos bizonyítéka annak, hogy legfelsőbb helyen is mennyire tudják méltányolni Sándor Béla kiváló érdemeit. A megye és Zombor város tisztviselői — mint értesülésünk — tegnap vettek ünnepélyes bucsút a szeretett főispántól, kinek tiszteletére fényes bucsulakomát rendeztek.

Hogy ezek a főispáni kiváló érdemek milyenek, azt mi nem

ismerjük, de kutatni nem is áll jogunkban, miután ez egy királyi leiratban elismertetik, de annyit tudunk, hogy a távozó főispánt nem az egész vármegye, sem egész Zombor város közönsége nem nevezte „szeretett főispánunk“-nak és nem is sajnáljuk általánosan visszavonulását.

Ezen tehát tul vagyunk s utódának kérdése most már annyiban érdekel minket szabadkaiakat, hogy ha nem a megyei alispán nevezetné ki a megye új főispánjává, ugy e helyet Szabadka és Baja városok főispánjával kombinálják betölteni, a mikor aztán a megye mai alispánja fog Szabadka s Baja városok főispánjává kineveztetni.

A mi azt a hirt illeti, hogy Szabadka ezidőszerinti polgármestere lenne, ez a mai viszonyok között képtelenség, hiszen a polgármesteri széket sem tölti be közmegelegedéssel, valjon mi lenne akkor, ha ennek a tisztviselőnek hatalmi köre a főispánságig kiterjesztetnék? Akkor? —

Szabadka város ez időszerinti

gazdasági viszonyai még jobban meglazulnának, mert a mai polgármesternek közvetlen érdeke volna a polgármestersége alatt történeteket kiszépitni, és módjában lenne Szabadka városból Dalmáciát teremteni. Már pedig ha az arra illetékes férfiak ezekről a kormányt kellőleg informálják, el nem hihető, hogy a kormány Szabadka és Baja városok közönségére ily csapást mérne, a mikor csapás helyett e két várossal jót is cselekedhetik.

Pénzintézeteink és iparunk.

Ilyenkor a részvénytársaságok teljesen tul vannak már a mult évi működésük számadatokkal való kimutatásával s egymásután hívták össze a részvényeseket közgyűlésre, hogy számot adjanak mult évi működésükről.

Az ilyen közgyűlés pedig nem volt egyéb pusztá sablonnál, formások tures vegyítékénél. Az elnök az ülést megnyitván, a jó előre kinyomatott igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentéseket fölolvastatja, miket a közgyűlésen jelenlevő részvényesek természetesen „egyhangulag“ magukévé tesz-

Tárcza.

A kicsike.

Irta Honthy István.

A kicsike tizenhat éves; egy jámbor özvegy asszony egyetlen szemefénye s foglalkozására nézve kardalosnő a színháznál.

Apró s karesu, kis termete; formásak a lábai, finomak a kezei, fehér a telt, gömbölyű arca. Két szemé fényes mint két csillagocska, s fekete, mint a korom; a haja is olyan puha, mint a bársony.

S a kicsikének mindez igen jól áll. S mikor kilép a színpadra, öt-hat társnőjével egyetemben, kik között szinte akad még egy-egy szemrevaló teremts, minden gukker csak a kicsike felé irányul. Őt nézik, mikor az egész kar énekel, őt gusztálják, mikor a többi is tánczol, őt egyszer — uram boesá! — a primadonnának is elfelejtettek a habitték tapsolni, mert épen a kicsike perdült be a színre, egy kocses mosoly s egy piruett kíséretében.

Nos hát a kicsike megint itt van. Itt az egész társulattal, melyhez ő már három év óta olyan hű, mint a fecskemadár a fészékéhez.

Rosz nyelvek ugyan azt rebesgetik,

hogy ez az állhatatosság nem annyira a kicsikének a fecskemadárhoz való hasonlóságán, mint inkább valami más on alapszik; no de ezt csak a rossz nyelvek rebesgetik. A tény az hogy a kicsike megint itt van.

Régi lakásadónóját keresi fel megint, jólelkű asszonyság ez, kivél a mamája el-elbeszélget a téli hosszú esteken. A különbejáratu butorozottsoba készen várja már őket, be is helyezkednek rövid egy óra alatt. A kicsike alig várja, hogy kikertüljenek a nagy ládjából a ruhái; gyorsan lehányja magáról az uti öltözéket s egy negyedóra mulva sétára készen áll csinos, elegáns öltözékben, melyben igazán onnivaló babának látszik, hosszuszélt virágos kalappal a fūrtein, kivágot lakk cipőkkel a piczi lábain.

És megy; benéz majd a színházhoz — mondja az anyjának — végig sétál a korzón is ugy tizenegy óra után, mikor az tele van jogászyorokokkal, meg tiszt urakkal; s nem is jön hamarabb haza csak délben, ebédelni.

Hanem még tizenegy órára otthon van. Csaknem botörte az ajtót, ugy lép be rajta gyorsan és sietve. Arca haragtól lángol, a szeméi tüzosek és koblo piheg, egész teste romogve vonaglik meg, a mint ledobja magát egy székre.

— Bella, az istonért, az ajtót? Kiáltja

az anyja rémülten, eldobva magától a tál burgonyát, a mit épen meghámozni akart a déli edbédhez.

— Anyám, meghalok! Zokogja a kicsike és elrejtí könyes szeméit az öreg asszony keblére.

— De hát mi történt, édes kis lányom kérdezi az remegő hangon.

A kicsike egyszerre felugrik és kezeit tördelve feleli:

— Mi történt? Az történt, hogy Géza, igen Géza, jegyben jár a jegyző leányával. Tudod azzal a magas, nyurga leánnyal, a ki még eddig senkinek sem kollett. Már ugy hallom, a kauciót is letette az apja Géza mellett s farsangkor lesz az eskövőjük. Ilyen hűtlenséget, ilyen csalfaságot! Meg kell halnom bánatomban, szegyenletemben anyám!

S megint csak odaborul az anyja keblére, s megint csak sir, zokog keservesen.

— Ne sirj drága árvaságom, te! Ne sirj, megsegit még téged is az isten!.. No ne sirj hát, estére játszanod kell és majd meglátszik a szeméden!

A kicsike erre már nem sir. És nyugodt egész nap. Nyugodt este is az öltözékben, s jó kedvvel maszkirozza magát egy csinos, szemrevaló kertészleánnyal.

S mikor a kar kilép először a színre,

nek. Ezután, ha van üresedésben egy pár igazgatósági, vagy felügyelő-bizottsági tagsági hely, hihetetlen rövid idő alatt kész szavazati bárcák beadásával természetesen szintén „egyhangilag” — ezeket töltik be, végül pedig egy részvényes indítványára az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak „jegyzőkönyvi köszönet” szavaztatik, mire a közgyűlés véget ér.

Ime, ilyen egy közgyűlés lefolyása és a milyen az egyik, olyan, csekély kivétellel, száz meg száz más. Altalánosságban tekintve a dolgot, nem lehet e sima lefolyás ellen semmi kifogásunk; sőt ellenkezőleg: dicsekednünk kellene, hogy ime, mily kifogástalan nálunk a részvénytársaságok működése, mily korrekt az ügyvezetés stb. stb.; hisz maguk a részvényesek sem találnak kifogásolni valót, pedig a legközvetlenebbül az ő anyagi érdekeik vannak érintve.

Ismételjük: dicsekednünk kellene mindezekkel, ha valójában úgy volnának. De nincsenek úgy országszerte. Mert az, hogy a jelentések nem képezik bírálat tárgyát a részvényesek részéről, nem azért van, mert már jó előre meg vannak győződve annak korrektségéről, hanem mert egyrészt sokkal kényelemszeretőbb az emberiségnek az a része, a mit köznyelven „részvényeseknek” nevezünk, másrészt pedig azért, mert — tisztelet a kivételnek — nem értenek hozzá; nem képesek a számok tömkelegében eligazodni, nem tudják tehát azok helyességét megítélni. A mit egyedül látnak e kényelem-szeretők, úgy mint a hozzá nem értők, az: hogy az osztalék ennyi meg ennyi. Ha több, mint a múlt évi, a vezetők, — így okoskodnak, jól dolgoztak; ha nem, — vigasztalódnak a jövő évre várható jobb eredménnyel, vagy pedig — eladják részvényeiket, melyeket immár rosszabbnak tartanak és vesznek helyettük másikat.

megint csak a kicsike felé fordul hat társnője között minden gukker. S ő — mintha tudná ezt — vidáman énekel, fürgén mozog és bogárfekete szemével nem áll jobbra-balra üdvözlő pillantásokat is vetni.

Az első sorból a jelenés után valaki egy bokrétát dob neki. A színház publikuma nem igen látja ugyan meg, hogy melyik a jókedvű virágdobó a között a sok uniformisos ur közt, de kicsike észreveszi és megdöbben a szíve, hogy a Géza dobta neki.

A színpad mögött aztán csókjaival halmozza el a bokrétát és szerelmesen suttogja annak a nevét, a ki feldobta neki a színpadra.

Hanem mikor egyszerre csak ott látja maga előtt, haragos pirba lobban az arca s barátságatlanul kérdezi:

— Mit akar uram? Mi nem ismerjük egymást. Menjen a jegyeséhez, ott az ön helye.

Géza azonban nem azért visel hadnagyi uniformist, hogy erre kétségbeessen. Megfogja kezével a kicsike állát, felemeli és a szemébe néz édesen, hosszan.

— No ne bolondozzál, kicsikém! Hiszen maradhatunk mi azért olyan jó barátok, milyenek voltunk.

A szeméből szerelem fénylik, mosolyog az arca és édes, bódító a hangja.

A kicsike pedig olvasztja egyszerre a haragját és vágyakozó reménnyel mondja:

— Maradhatok?! Igazán?...

Amire rá akartunk mutatni, a mit a most egymás után nagy számban már megtartott közgyűlések vezetőinek figyelmébe kívánunk ajánlani: az azon tétlenség, melyet pénzügyeink tanúsítanak. A mi pénzügyeink — és itt a kivétel valóságos fehér holló-számba megy — csodálatraméltóan keveset, vagy mondjuk ki magyarul, épenséggel semmit sem foglalkoznak ipari vállalkozásokkal. A kibocsátási üzletektől eltekintve, melyekben még magánbankárjaink is úgy szólván véletlenségből vesznek részt, nem ismernek más működési kört, mint a váltó-eszkompte-ot, egész kivételes esetekben pedig jelzálog-kölcsönökkel is foglalkoznak, de oly feltételek mellett, hogy ez által teljesen idegen, hozzánk távol fekvő bankoknak adják meg a lehetőséget, hogy e vidéket nagynevű jelzálogkölcsönökkel halmozják el. Ez az üzletág pedig épp úgy, mint a váltó-eszkompte, a kamatláb folytonos esökkenésével napról-napra vesztit jövedelmezőségéből; úgy, hogy pénzügyeinknek — akarva, nem akarva — más üzletágak után kell kutatniok. Ennek pedig az ipari vállalkozásnak kell lenni! Ugy kívánja ezt a saját érdekükön kívül a közérdek is.

Hivatalos statisztikai adatoknak még nem vagyunk birtokában, de egy a „Központi Ertesítő” és a „Magyar Pénzügy” adatai alapján készült összeállítás szerint azonban már most is meglehetősen világos képet alkothatunk a múlt év ipari alkotásairól. Ez adatok szerint 1894-ben 56 új részvénytársasági iparvállalat létesült az országban 18 és háromnegyed millió forint tőkével, míg 1893-ban az új részvénytársulati iparvállalatok száma 81 volt, 32 és fél millió fit tőkével.

Amint láthatjuk, hanyatlás, még pedig tekintélyes hanyatlás állott be e téren.

Nálunk idehaza e téren hanyatlásról, sajnos, nem lehet szó, azon egyszerű oknál fogva, mert nálunk egyetlen ipari részvénytársaság még meg nem alakult, mert nálunk senki sincs, ki ily vállalat élére állva, annak létesítését senki sem propagálja, de ha akadt is ily propagálás, hajótörést szenvedett az mindig pénzügyeink közönyösségén.

A mint látható nagy és jövedelmező tér vár itt kiaknázásra. Es erre leginkább hivatottak pénzügyeink. A részvényeseken tehát a sor indítványával előlépni, kedvező alkalmakra, jövedelmező alapításokra rámutatni, miután a tapasztalat azt mutatja, hogy pénzügyeink vezetői, kik pénzügyeinket, mint ilyeneket teljes odaadással, a részvényesek érdekeinek éber szemmel tartásával, és anyagilag is kedvező sikerrel, vezetik, nem bírnak kellő bátorsággal saját iniciatívájukból belemenni az ipari vállalkozásokba.

Hisz ha a helyi viszonyokat csak némileg figyelembe vesszük, akkor igazán csodálkozunk kell azon, hogy a mi pénzügyeink bámulatos módon távol tartják magukat mindenféle iparvállalattól!

Ezen távoltartást pedig városunk és vidékünk sanyli meg, mely magából

a pangó kereskedelemről nem meríthet elegendő erőt a föllendülésre, lakóssai jólétének emelésére, és a város jövőjének megállapítására.

Ime ez az, amire röviden rámutatni kívánunk és reméljük, hogy szavunk az illetékes körökben kellő visszhangra fog találni.

Irodalom, művészet.

— **Millenniumi történet.** Az Athenaeum r. társaság kiadásában megjelenő „A Magyar Nemzet Története” című tíz kötetes nagy munkának (millenniumi kiadás) első kötete immár befejezést nyert. Most küldik szét az első kötet utolsó füzetét, de már az első kötet önállóan, kötve gyönyörű piros diszkótesben minden hazai könyvkereskedőnél kapható, akik pedig füzetekben szerezték meg a kötetet, a magyaros motívumokban diszlekedő bekötési táblákat most már szintén megkaphatják. Az első kötet a 19., 20. és 21. füzetekkel nyer befejezést. Az előfizetők most már tájékozást nyerhetnek az első kötet után, hogy apró, mindenki által minden megerőltetés nélkül hetenkint teljesíthető 30 krajczárnyi részletfizetések útján mily rendkívül becses, nagyszabású történelmi munka birtokába jutnak, melyben a legkimerítőbben, a legnagyobb alaposággal, remek nyelvezettel van megírva a magyar nemzet ezeréves múltja. Minden más forrást egészen feleslegessé tesz ez a munka, mely a történelmi tudomány legújabb vívmányi nyomán készült, a legkiválóbb szakértői közreműködésével. Sőt minden egyes korszak megírására azok a jeles történetíróink vállalkoztak, a kiknek ez speciális feladatukat képezi. Az első kötet ezen utolsó füzetét a hercegprímás lendületes bevezetését, „A Germán népvándorlás kezdetét”, majd „A hun uralmat”, a „Germán uralmat” és az „Avarok korszakát” tárgyalják. Ezekben a befejező füzetekben a szóban levő korszakra vonatkozólag egész sorozat szövegek válnak közölve, a melyeknek legnagyobb része még ismeretlen a magyar olvasóközönség előtt. Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal azon remek kötetre figyelmeztetni olvasóinkat, melyet az Athenaeum a Millenniumi Történethez a magyar stílus díszítések mesterével Hóillós Károly tanárral készített; még pedig oly gazdag aranyozással, hogy a legmagassabb igényeket is kielégíti. Erről a kötetéről, melynek előlapja egy Vágó Pál által megrajzolt ősmagyar lovas alakot ábrázol egy székely kapuba állítva, elmondhatjuk, hogy a díszet a tartóssággal szerencsésen egyesíti. Az egész táblán a mély préselések következtében a kopás teljesen ki van zárva, és nem mondunk sokat azzal, hogy e könyvet unokáink is sértetlen állapotban fogják forgathatni. A félbörtábla külön is kapható; ára 1 frt 40 kr. Az első kötet ára az említett remek díszítésben 8 frt.

Arany János balladái, Zichy M. rajzaival.

Royal folio, facsimille kiadás, az eredetiek vonásról-vonásra hű hasonmása. A balladának a művész által sajátkezűleg leírt teljes szövege, körrajzokkal, initálékhoz esatolt illusztrációkkal és „Cul de lampeok”-kal záró rajzokkal van ellátva. Több balladát önálló nagy compositiók, albumlapok is illusztrálják.

Egy-egy ballada ára torjedelméhez, az illusztrációk számához képest 2—5 fr. Részint megjelentek, részint reproductió alatt vannak: A Walesi bárdok 1 alb. lap. 2 szövev. illust. 3 frt

Hidavatás	1	4	”
Borvitéz	1	4	”
Éjféli párbaj	1	3	”
Agnes asszony	1	7	”
Unneprontók	1	3	”
V, László	1	5	”
Égri leány	1	10	”
Zách Klára	1	5	”
Tengeri hántás	1	5	”
Török Bálint	1	10	”
Szibinyáni Jank	1	9	”

Nagy költőnk halhatatlan alkotásai közül talán a balladákról mondhatni el leginkább, hogy a figyelmesebb vizsgáló előtt a gyönyörködésnek mindannyiszor felfrissülő forrásait tárják föl. Ezért e balladák fejtegetésére és magyarázatára irodalmunknak legkitünőbb aestheticusai szentelték idejüket és fáradságukat.

De minden kommentár között bizonyára legkedvesebb és legvonzóbb az, a mit egy genialis festőművész adhat, a kinek képzelete a költő szellemi alkotásait eleven képekben testesíti meg, s aki művészetének eszközei által a képzelet alkotásait szemmel láthatóké-ká tudja varázsolni.

Világhírű nagy művésztünk, Zichy Mihály, évek óta foglalkozik Arany balladáival. Tárcajában évek óta kész vázlatokkal várta a kedvező órát, midőn egyéb feladataitól kissé szabadulva, azok kidolgozására szentelhesse erejét. Élvezettel, gyönyörűséggel, egész lélekkel csüggött feladatán, buzgón óhajtván — a mint egy erre vonatkozó levelében írja — beletenni a kedvenc művébe „a mit Isten tudnia adott“.

Alkotó képzeletét, izlését, humorát, kifogyhatatlan művészi leleményét, óriási rajztudományát, egyszóval azt a tüncményes művészi teremtő erőt, amit a francziák kitűnő műkritikusa Gauthier Teofil „un monstre de génie“-nek nevezett, ezuttal teljesen a költő szolgálatára adva, sorról-sorra, képről-képre követi annak alkotásait, de mégis önálló, mégis eredeti, mégis mindenütt „Zichy“-maradt. A rajzok száma, beosztása, compositiója, kidolgozása tekintetében teljesen szabadon követte a saját inspirációját.

A hol a ballada cselekvénye egy jelenetben pontosul össze, ott a művész is egy nagy képre csoportosította alakjait: a mely balladának menetele folyamatosabb, annál az illusztráció is kisebb jelenetek sorozatával követi a cselekvényt. A mint Arany a tárgyhoz mértén változtatja hangját, rhythmusát és versalakjait, úgy változtatja Zichy is a művészi előadás módját.

A kiváló előszeretettel, kedvet és gyönyörűséget, melylyel nagy művésztünk e költemények művészi magyarázatával foglalkozott különösen bizonyítja az, hogy azok egész szövegét is a saját kezével írta meg, mondhatni a szavakat a rajzokkal mintegy művészi egységbe olvastotta össze, mi különösen érdekessé és becessé teszi a gyűjteményt, a mely e tekintetben, úgy hiszem, egyáltalában páratlan.

A kiadó azzal az ambícióval vállalkozott a gyűjtemény kiadására, hogy azt a nagy magyar művész nevéhez minden tekintetben méltóvá tegye. Több mint másfél évi lelkiismeretes kísérletek és tetemes nehézségek leküzdése után sikerült is az oly teljes hí reprodukció, melyet az eredetiéktől megkülönböztetni a szakértő is alig képes. A sokszoros ezen ritka és a hűség legmagasabb fokát elérő tükélye csak nagy áldozatok árán volt elérhető, oly műintézetek közreműködése mellett, melyek Zichy rajzainak reprodukcióját oly feladatnak tekintették, mintha azzal lettek volna megbízva, hogy egy-egy régi nagy mester metszetét vagy rajzát az amatőröknek és az utókornak megmentsék.

Ezen vállalatom mellett tehát igyekeztemnek egyetlen jutalma csak az lehet, ha a közönségnek is azon élvezetet fogja nyújtani, mely mindazokat lelkesítette, kiknek Zichy rajzait láthatni eddig alkalmuk volt, és ha az irodalom és művészet kedvelőinek pártfogása lehetővé teszi, hogy a millenium alkalmával irodalmunkat egy a maga nemében páratlan díszművel gazdagíthassam.

Közgazdaság, ipar, keresk.

Juh és sertés tenyésztés.

III.

Ezek tenyésztését az állam oly módon segíti elő, hogy 1) Az állami gazdaságokból kikertülő vagy jó magántenyésztőktől vett tenyészanyagot szegényebb községeknek ingyen, magántenyésztőknek a gazdasági egye-

sületek és megyei gazdasági bizottságok útján kedvezményes áron átenged. 2) Az állami gazdaságokban pepineriákat s ekként a tenyészítő közönség részére biztos tenyész anyag beszerzési forrásokat tart fenn.

Az állami gazdaságokban levő juh és sertés tenyészetek a következők:

A kassai gazd. tanintézetnél *keletfriz és zambonillet* vértű fésűs juh a *berkshire* sertés. — A kolozsmonostori gazd. tanintézetnél *raeska* juh és *kondor szőrű* sertés. — A debreczeni gazd. tanintézetnél *hazai fésűs juh és hazai kondor szőrű* sertés. — A keszthelyi gazd. intézetnél *merino precoce* juh és *hazai kondor szőrű* sertés. — A m. óvári gazd. akadémiánál *berkshire* sertés. — A szt.-imrei földműves iskolánál *czigéja* juhászat és *gorckshire* sertés. — A rimaszombati földműves iskolánál *hazai kondorszőrű* sertés. — Az algyógyi földműves iskolánál *raeska* juh. — Az adai földműves iskolánál *hazai kondorszőrű* sertés. — A kisbéri ménes birtokon *finom fésűs gyapjas* juh és *berkshire* sertés. — A bábolnai ménes birtokon *fésűs gyapjas* juh. — A mezőhegyesi ménesbirtokon *fésűs gyapjas* juh és *kondor szőrű* sertés. — A fogarasi ménesbirtokon *raeska juhtenyésztet* van.

A kosok vagy kanok a fölöttes hatóságok útján esetleg a megye gazdasági egylete vagy mezőgazdasági bizottság útján kérendők a nm. földművelésügyi minisztertől.

Baromfi tenyésztés.

IV.

A *uemes baromfi tenyészanyag*nak nagyban előállítására és tenyésztésére céljából, egyes állami gazdaságokban pepineriák vannak berendezve, melyek a következők: A kolozsmonostori gazd. tanintézet gazdaságában a *Plymouth-Rock*, fekete *Langshan* és *Brahma* tyúk, *pekingi* kacsá és *emdeni* lud. — A debreczeni földműves iskola gazdaságában *Plymouth-Rock* tyúk, *pekingi* kacsá és *emdeni* lud. — A szerb-szent-miklósi földműves iskolában *Plymouth-Sock* tyúk, *pekingi* kacsá és *emdeni* lud. — A szt.-imrei földműves iskolában *Plymouth-Rock* és fekete *Langshan* tyúk, *pekingi* kacsá és *emdeni* lud. — A rimaszombati földműves iskolában fekete *Langshan* tyúk, *pekingi* kacsá és *emdeni* lud.

Az állami papineriák a tyukokat darabonként 3 frtjával, a kacsákat 3 frt. 50 kr. a ludakat 6 frtjával — a tyuktojásokat 15 kr., a kacatojásokat 20 kr., a ludtojásokat 50 krajczárjával darabonként adják el magántenyésztőknek.

Mindazok kik a tenyésztés emelése céljából Budapesten tavasszal tartani szokott tenyészállatvásár, ősszel pedig országos baromfi vásár illetve kiállítás alkalmával a földművelésügyi miniszter által bevásárlás útján beszerzett anyag kiosztásában részesülni akarnak, az országos baromfi tenyésztesési egyesülethez kell hogy forduljanak, egyéb kérdésekben is bővebb értesítést kapnak.

Közli **Gábrly László.**
közgazdasági előadó.

H I R E K.

— **Fényes uri esküvő.** Tegnap ápril hó 30. d. e. 11. órakor vezette oltárhoz a Szt. Teréz egyházban Nagybudafalvi Vermes Béla országos képviselő néhai bajsai Vojnics Jakab és roglaticzai Pilaszanovics Mária kitűnő mlvtelvéstől és fiatal szép leányát Yernét. A násznagyi tisztet a vőlegény részéről bajsai Dr. Vojnits István főispán, a bájós menyaszony részéről bajsai id. Vojnics Sándor betagsége

folytán bajsai Vojnics Simon nagybirtokos végezték. A vőlegény és násza teljes magyar disz ruhában jelentek meg. A hat koszorus leány az elite hölgy világ legszebbjeiből volt kiválasztva. A nászmenet 19 uri fogatból állt. Tartós boldogságot.

— **A szt.-György napi bucsu** f. hó 28-án a szt.-Györgyi plébánia előtti térségen tartatott meg. Bár az idő hűvös, esős volt, de a fiatalság mindamellett nagy számmal volt jelen. — A plébánosnál a városi főtisztviselők voltak hivatalosak, a hol a késő éjjeli órákig folyt a vidám mulatozás. Hogy a jelen volt vendégek és a házigazda hányszor köszöntötték fel egymást és dicsőítették a hatóságot, arról hallgat tudósítónk.

— **Palics fürdő intézetünk** ma, május elsején nyílnék meg, ha ugyan a hatóság a nyári évadra szóló készülődéseket bevégezte volna. De biz ott meglehetősen rendtelenség van még ma is, mert a mi hatóságunk úgy gondolkozik, hogy elég, ha 4—5 heti késedelemmel nyílik meg a fürdő, hiszen ugy is hideg van, s vendégek még nem érkeznek.

— **A gymnasiumi Arany-ünnepély** közbejött akadályok miatt május 5-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni a „Pest-szálló nagytermében. Az ünnepély műsora: 1. Nemzeti dal. (Petőfitől.) Enekli az ifjusági énekkar. 2. Megnyitó beszéd. Tartja: Haverda Mátyás igazgató. 3. A bajusz. (Aranytól) Szavalja: Horovitz Jenő, VIII. oszt. tan. 4. Részletek „Arany hazafias lyrájának ismertetése“ című pályaműből. 5. Magyar népdalok. (Biharitól.) Hegedűn és czimbalmon előadják: Bodroghy Károly és Tary Emil VIII. o. t.-ók. 6. Agnes asszony. (Aranytól.) Szavalja: Zsulyevits Antal VII. o. tan. 7. Részletek „Arany és Petőfi barátsága“ című pályaműből. 8. a) Lenn a tenger (Thomas „Hamlet“ cz. operájából.) b) Szendergő. Svéd dal. c) Viharban. (Dürnertől.) Enekli az ifjusági énekkar. Ez ünnepélyre Szabadka város közönségét tisztelettel meghívja az igazgatóság.

— **Uj bírósági végrehajtó.** Az igazságügyminister az ujonan szervezett bírósági végrehajtói állásra a szabadkai kir. járásbíróhoz Bende (Berger) Fülöp ügyvéd irnokot nevezte ki. Az uj végrehajtó több mint másfél évtized óta ügyvédi irodában volt alkalmazva s így remélhető, hogy állásának megfelelő.

— **Ma, május elsején,** szoczialista munkás gyülekezésekről beszélnek város szerte, mely vörös lobogók alatt a város erdőben tartatnék meg. Ez az egész hir valótlan ugyan, de a rendőrség azért őrködik.

— **Uj vasuti menetrend** lép életbe a mai napon a M. Á. vasutak összes vonalain. A Szabadkát érintő vasutakon a menetrend keveset változik.

— **Buzaszentelés.** A templomi szokásos buzaszentelés ápril hó 25-én tartatott meg az ugynevezett zombori kapun kívüli buza vetéseken. A borult idő daczára az ájtatos közönség, különösen bunyevác földművelőink ezrei követték az ünnepélyes menetet.

— **A kalocsai főkáptalan** valamennyi tagjának fokozatos előléptetése, valamint Kleiner Lajos és Zittl Róbert uj kanonokok ünnepélyes beiktatása e hó 17-én történt meg.

Az egyházi ünnepélyt délelőtt Császka György Öccellenciájánál főkáptalan tiszteletére 24 terítékű diszebed követte.

— **Időjárásunk.** Még mindig nem eléggé tavaszi, sőt az utolsó egész héten hűvös őszre valló esős és borult idő volt s a nap egész héten keresztül csak tegnap kezdett mutatkozni.

— **A bács megyei gyógyszerészek** e hó 23-án Szabadkán tartott járástílése, melyen Ujvidékről Plávisits Gábor volt jelen, behatóan tárgyalták a nőknek a gyógyszerészeti pályán alkalmazását s egyhangulag kimondták, hogy e kérdés úgy erkölcsileg mint szakmailag kivihetetlen.

— **Az 1896. évi** ezredéves országos kiállítás szabadkai helyi bizottsága 1895. évi május hó 5-én d. e. 10 órakor a helybeli általános ipartestület helyiségében (Hungária-épület) ülést tart, melyre az érdekeltek meghívotnak.

— **Piros Józsi** zenekara múlt vasárnap bucsuzott el Szabadka város közönségétől s másnap, e hó 29-én elhagyták városunkat, hogy Margitszigeten biztosított helyüket elfoglalják.

— **Óvó-dajkai tanfolyamra** f. évi április hó 28-án több jelentkező közül Szabadka város a következőket vette fel: Futó Julianna, Hegedűsné szül. Ruzszi Antónia, Mamuzsits Mária, Meznierits Mária, Kissné szül. Milen Erzsébet, Bozsits Irma, Weisz Helén, Varga Mária, Horváth Etel, özv. Galuskáné Obola Katalin.

— **Medvetánczoltató oláhok** csavarogják be csapatossan városunk utcáit, ki nem felejtve körutjuk keretéből a város főtereit és utcáit sem. A zajos kántálás és dobolásra különösen a suhanczok és diák gyermekök követik a fájdalomtól ordító medvék tánczolását, az állatkínzás mikénti tanulmányozása végett. Csodáljuk, hogy a rendőrség ilyen vad dolgokat megenged Szabadkán, mikor ezeket az állatkínzókat még a falukból is kikellene utasítani.

— **A magyar állam vagyona.** A számvetés már elkészült a legutolsó számadási év adataival és ezekből egybeállította a magyar államkincstár vagyonmérlegét. E mérleg szerint — mint értesülünk — a magyar állam 2295 millió forint tőherrel szemben 2630 millió forint vagyonnal bír, úgy tehát, hogy tiszta vagyona 334 millió forintot tesz. Az utolsó évben igen produktív volt az államkincstár egyes ágainak gazdasága, mert ez az állam vagyont teljes 75 millió forinttal növelte. Az állami vagyon nagyobb felét állami birtokok és ingatlanok képezik, míg a terhek kilencz tizedrésze állami adósság. A vagyontételek között szerepel az a közel 600 millió forint értékű aranykészlet, mely a valutarendezés céljaira van rezerválva, míg a terhek között az a 200 milliónál nagyobb összeg, melyel az állam hitelezőinek hátralékképpen tartozik.

— **A gyáva.** Jókedvtű kis történet forog most közszajon városunkban. Ennek a történetnek pedig két szereplője van: Egy epedő tekintetű, széles vállú fiatal ur és egy idealisan szőke hajú, hihetetlenül kékszemű kisasszony. A fiatal ur hihetetlenül nézett bele a két hihetetlenül kék szembe és gyors egymásutánban tizenháromszor sóhajtott. Ez délután történt egy illatos kicsiny szobában. A fiatal ur hirtelen megragadta a kisasszonyt aki elpirult, a fiatal ember szintén és imént

sóhajtni kezdett. Kevés vártatra azonban átkarolta a kisasszonyt és megakartá csókolni. A kisasszony erősen szabadkozott. — Csak egy csókot! — könyörgött a fiatal ur. — Nem, ha el nem bocsát, amíg ötvenet nem olvasok, akkor bizony isten megharagszom... — Nembánom! A kisasszony elkezdett olvasni. Bajosan ment az olvasás. Elinte két szám közé esett egy csók, később két csók közé egyszám. Valahogyan mégis csak eljutott negyvenkilencig. A fiatal ur megszeppenve lépett vissza... — Gyáva! mondta a kisasszony. — Azt hiszi, hogy kimondtam volna az ötvenediket?

— **Zászlószentelési ünnepélyt** tart f. évi május hó 4-én a futtakai önkéntes tűzoltó testület. Az ünnepély táncmulatsággal lesz egybekötve, melyre Szabadkáról is többen hivatalosak. A zászlószentelés d. e. 10 órakor tartatik meg, mely után társas ebéd következik, este pedig táncmulatság lesz.

— **Összekovácsolt ezüst csomagot** vitt egy cigány tegnapelőtt Pirisi József helybeli arany műveshez s azt megvételre ajánlotta. Az arany műves rögtön belátta hogy itt valami betöréses lopásból eredő ezüst tömböt tart a kezében s rögtön értesítette erről a rendőrséget. A rendőrség az ezüst kereskedő cigányt nyomban letartóztatta s abban Aladics János nevű rovvott multu egyénre ismert, a ki az ezüst eredetét az adja elő hogy ő eladás végett egy cigánytól kapta az ezüstöt, a kinek nevét nem tudja, vagy nem akarja megmondani.

— **Menyasszonycsere.** Furesa história, de a legkülönösebb benne az, hogy megtörtént. Egy közeli községben egyszerre akadt kérése két nőtestvérnek, mind a kettő egyformán esinos volt s mindegyik megvolt elégedve a maga vőlegényével. Az elmúlt farsangon volt a kettős kézfogó és a párokat ki is hirdették. Egy szép napon az egyik legénynek ötlete támadt és oda szól boldog vőlegénytársához: Te pajtás! Nem eserélnék fehér eselédet? A másik egykedvűen válaszolt: Ha neked úgy tetszik, — nekem ugyan mindegy! A század legeredtebb vőlegényei ezek után a legjobban érdekelt feleket, a menyasszonyokat keresték fel és minthogy a szeretett leányzóknak sem volt semmi kifogásuk a csere ellen, a párok valóságban kieserélődtek.

— **Agyonvert cigány.** A kóbor cigányok között egy ember élete nem kerül nagy számadásba, s utolsó gebéjüket is többre becsülik mint karaván társaik bármelyikét. Ily felfogás mellett esett meg az a duhajkodás ápr. hó végén a Szabadka-Csantavéri országúton, a hol a lóköltők összeverekedtek és Sárközi Mihály kenyeres pajtásukat agyonra verve, az árok szélére hagyták, a tettesek három kocsin elmenekültek s a csendőrség nyomozásukra is sietett, de lapunk zártáig el nem foghatta őket. Sárközi kapott seibeiben tegnapelőtt a szabadkai kórházban meghalt.

— **Halálozások f. é. ápr. 23-tól 30-ig városunkban.** Milosev Milicza, Buljovesics Lukács, Gyelanits Mladen, Kopunovits János, Bodics Liza férj. Merkovits Dzs. Jakabné, Aradszki Istvánné, Szalmán Péterné Garonár Rozália, Sárközi Mihály, Weisz Mihályné, Fűrst Hermína, Matievits Jakab, Kovaesev Gergely, Barakovits Bódog, Vidákovits Bódog, Vidákovits Antal, Budimcevic Alajos, Hajnal Julis, Knyur Géza, Knyur István, Schlegl

Benjamin, Vinkler Mátyásné sz. Czorda Teréz, Kóthy Rókus.

— **A Tisza áldozatai.** Nagy szerencsétlenség történt Tiszán Törökbeesénél. Mint levelezőnk írja egy téglával megrakott tutajt felfordított a Tisza hulámverése, úgy, hogy a tutaj elsüllyedt s a benne levő hat munkás közül négy belefullt a folyóba.

— **Az Amerikába való kivándorlás csökkenése.** A vashingtoni bevándorlási iroda legutóbb összeállított statisztikai kimutatása szerint az 1895. év február hó 1-ig számított hét hónap alatt 113,375 egyén vándorolt be Amerikába, az 1894. év hasonló időszakában 189,582. A keveslet 76,207, vagyis 40% 1893. június 3. tól 1894. február 1-ig New Yorkba érkezett 130,855 bevándorló, de 1894. június 30-tól 1895. február 1-ig csak 69,373, a keveslet 51,480, vagyis 39%. Meglepően esökkent a bevándorlás Belgium, Dánia, Németországból, Franciaországból, Finn, Norvégia, Svédországból és a Svájcba; tehát azon osztálya a bevándorlóknak, melyeket legszívesebben látnak. A bevándorlás Oroszországból Ausztria és Magyarországból növekedett. 1894. és 1895. január havában Ausztria és Magyarországból 3744-en, Oroszországból 3468-an összesen 7212-en vándoroltak be; egyéb országokból 6922-en, összesen 16,834-en, e szerint tehát ezen két hónapban az összes bevándorlóknak 42% Oroszországból, Ausztria és Magyarországból ment be. Azon bevándorlók száma, a kik újlag kivándorolnak, még nem állapított meg.

Nyiltér*)

Nyilatkozat.

Alólirottak ezenel kijelentjük, hogy Grohmann Vilmos főgymnasiumi rendes tanár úr előttünk kinyilvánította, hogy a „Szabadkai Hírlap“ 1894. június 3-án megjelent 23-ik számában „Korrupció a gymnasiumban“ című és Simonyi Béla ideigl. helyettes tanár urra vonatkozó közleményeket téves információk alapján írta, azok megjelenése fölött sajnálatának adott kifejezést, egyuttal Simonyi Béla urtól az okozott sérelmekért előttünk bocsánatot kért, minek folytán Grohmann Vilmos és Simonyi Béla főgymn. tanárok ez ügyet a maguk részéről mindketten befejezettek nyilvánították.

Szabadka, 1895. ápr. 24.

Haverda Mátyás,
főgymnas. igazgató.

Mérey Ágost,
r. tanár.

Kuluncsich Pál,
hittanár.

Kosztolányi Árpád, Mamuzsich Benedek,
rendes tanár.

*) E rovat alattiakért nem felelős a Szerk.

Felelős szerkesztő:

SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

Dr. WOHL JÓZSEF

szülész és nőorvos

lakását április 24-től Vermes Gábor úrnak, a gőzfűrdő-utcával szemben lévő („Vermes magtár“ melletti) házába helyezte át.

4-2.